

Een klimaat van
meningen: over
(in)effectief
communiceren
van **feiten**

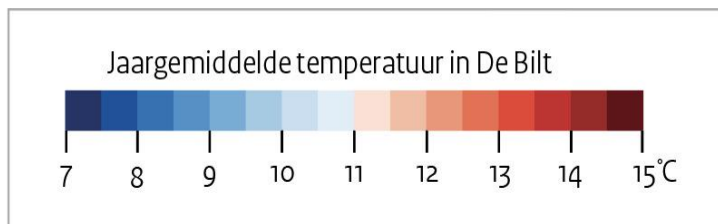
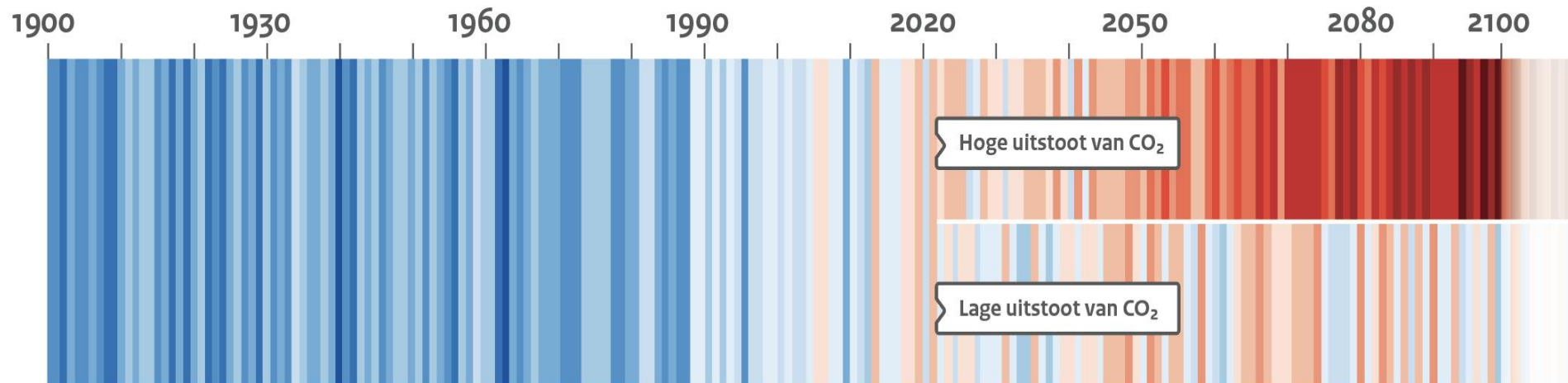

Koninklijk Nederlands
Meteorologisch Instituut
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

KNMI'23 klimaatscenario's

voor Nederland

Klimaatverandering in Nederland: wat ga jij hiervan meemaken?

“[We] ... moeten voldoen aan de reeds gemaakte afspraken en onze inspanningen intensiveren om fossiele brandstoffen uit te faseren”

Mark Rutte: COP28 World Climate Action Summit, Dubai, 1 December 2023

Wereld schiet tekort in klimaataanpak: 3 graden opwarming op de loer

**‘Kloof tussen woorden
en daden.’**

Verenigde Naties, November 2023

**“Ergens bewust van zijn
en er naar handelen zijn
twee verschillende
dingen”**

(Uit: Tijd voor biodiversiteit, Naturalis, september 2021)

“Weet u
waar dit is?”

Bovenkant van
een paaltje.

'Pro-nature Conservation Behaviours'

“Onze **levensstijl** moet op systeemniveau veranderen in **alle** aspecten van de samenleving. Bijvoorbeeld: meer **recyclen**, minder **vliegen**, minder **vlees** eten en onze **thermostaatinstellingen** lager zetten”

Bron: IPCC, 2022

“Gedragsverandering
kan - volgens IPCC -
wereldwijd de
emissies 40 tot 70%
terugdringen!”

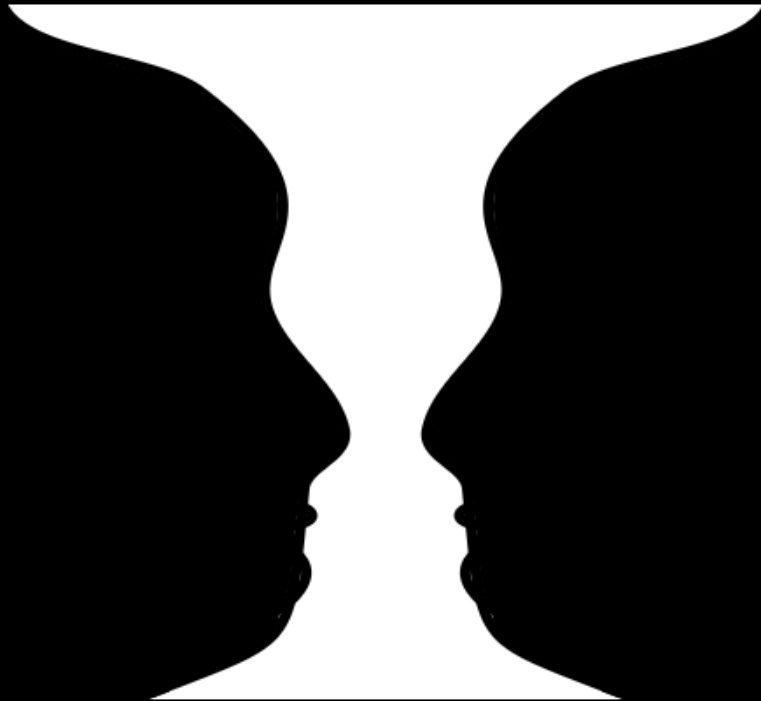
“Kan technologische innovatie ons niet uit de klimaatcrisis helpen?”

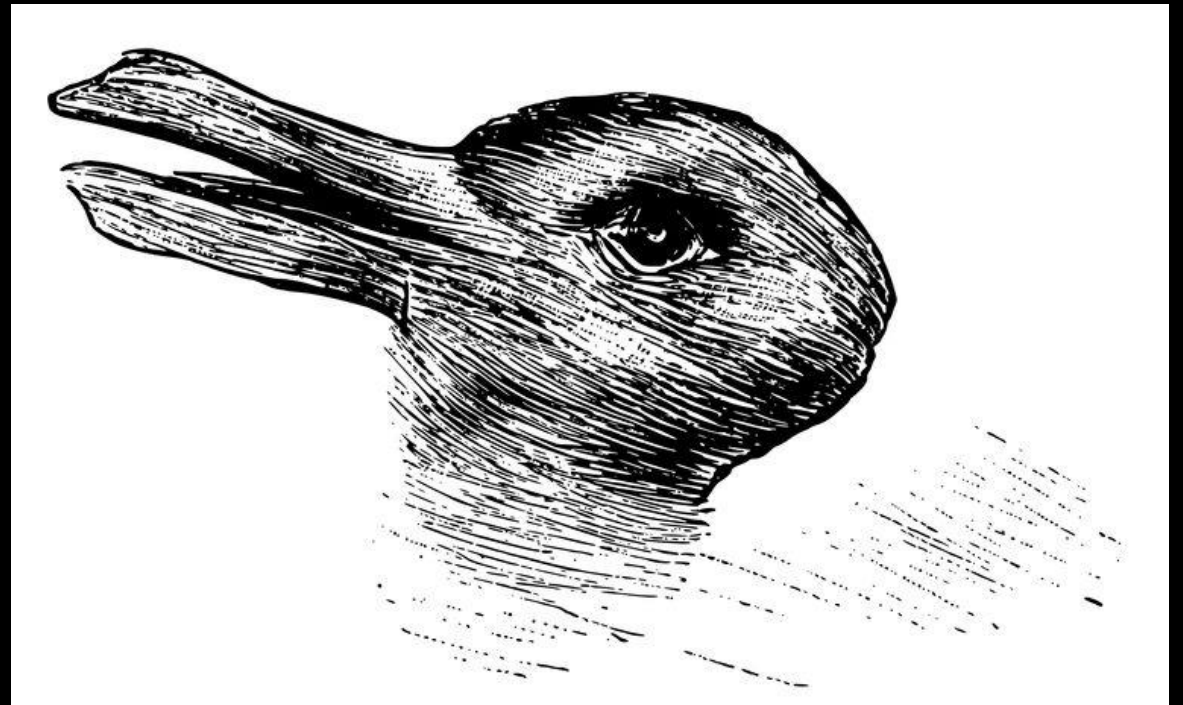
De 'werkelijkheid' niet
willen of niet kunnen zien?

Een wereld vol 'bistabiele' illusies

De vaas van Rubin

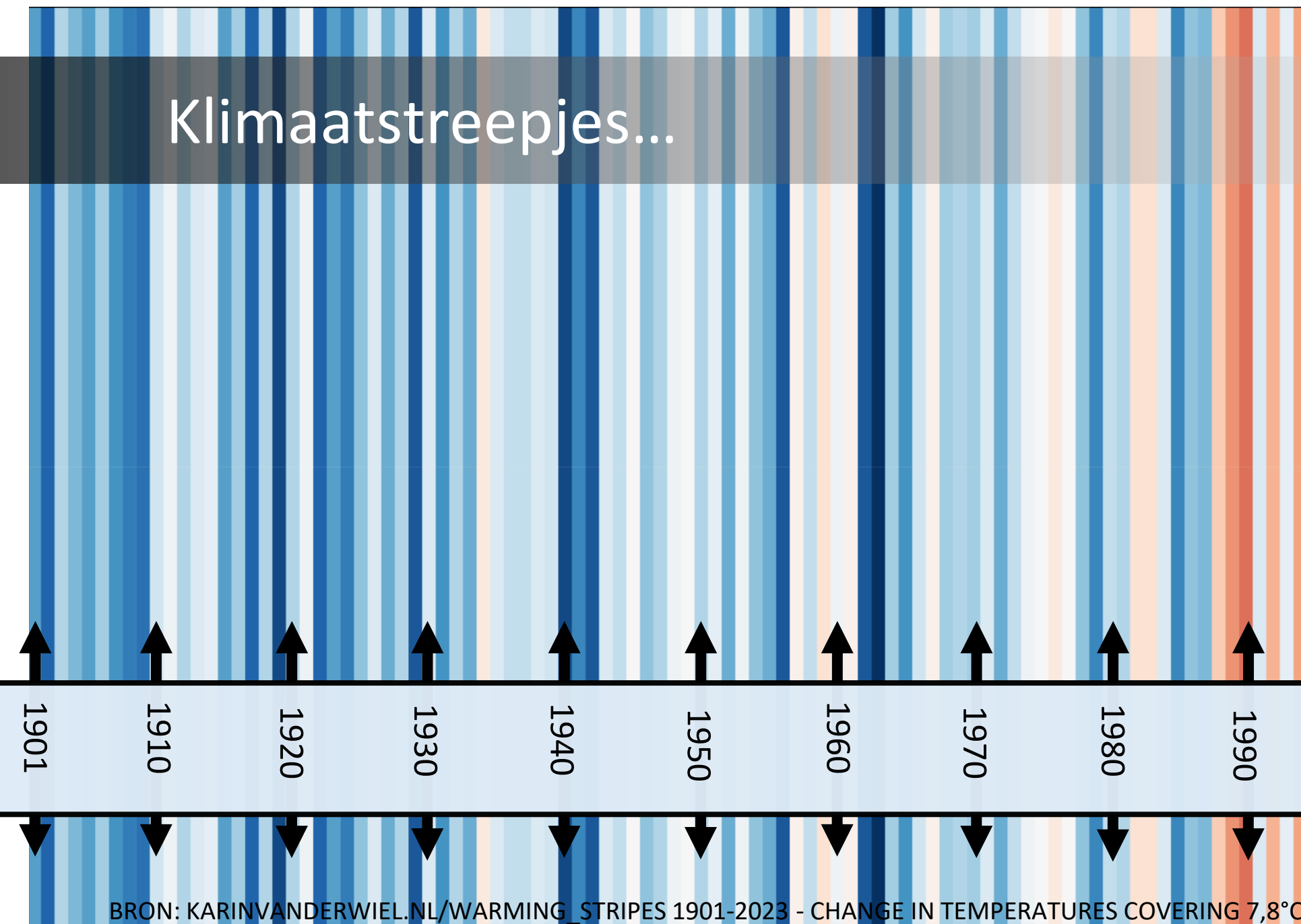
Het 'eendkonijn'

Klimaatstreepjes...

We **kijken** wel naar hetzelfde,
maar we **zien** niet per se
hetzelfde.

The Science of Why No One Agrees on the Color of This Dress

Not since Monica Lewinsky was a White House intern has one blue dress been the source of so much consternation. (And yes, it's blue.) The fact that a single image could polarize the entire Internet into two aggressive camps is, let's face it, just another Thursday. But for the past half-day, people across social media [...]

Tussenliggende
bistabiele visuele
illusie.

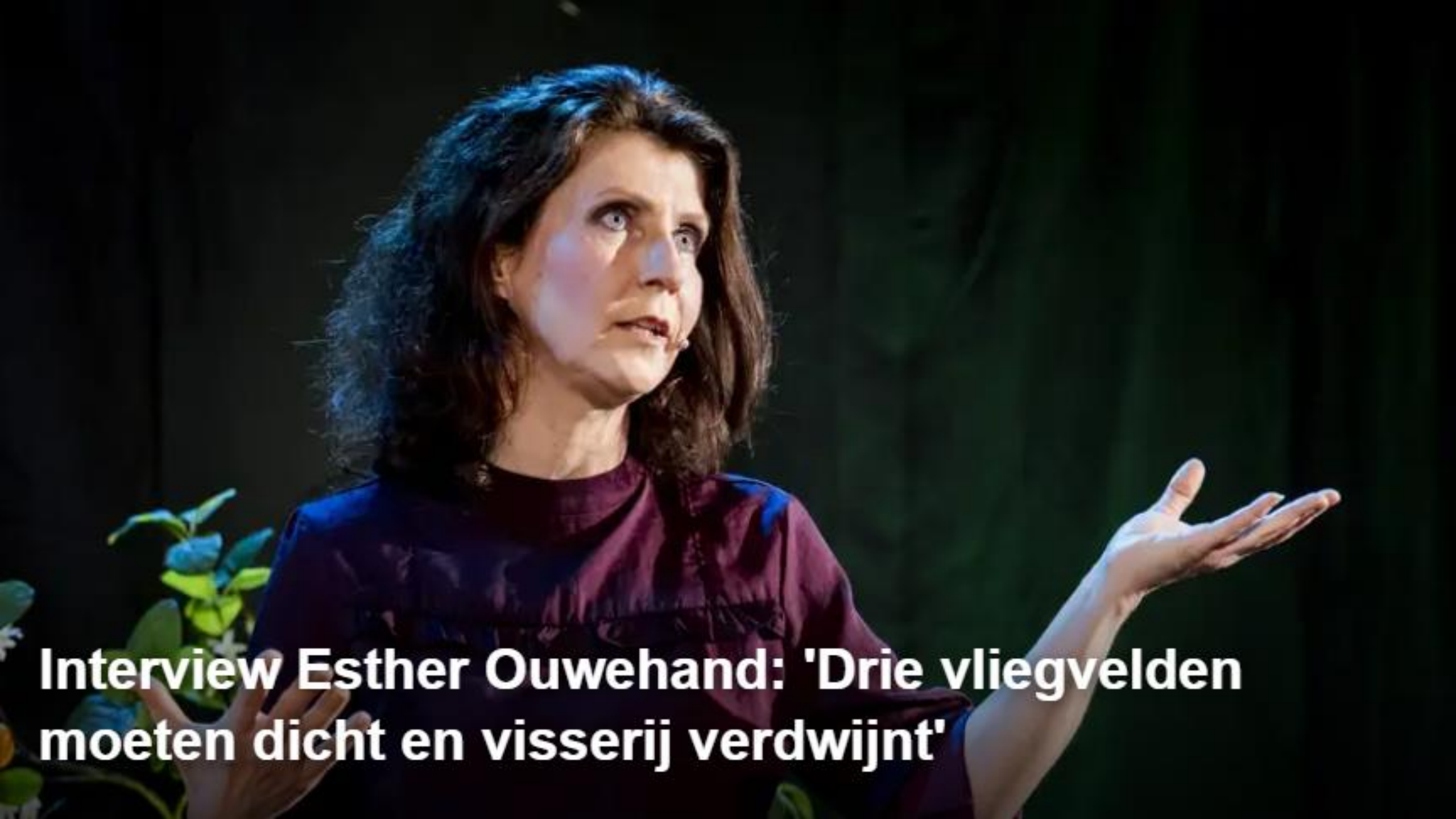
Pascal, 2020

De **werkelijkheid** zoals wij die ervaren is geen **een-op-een** verslag van de wereld om ons heen.

Bron: McRaney, 2022

Interview Esther Ouwehand: 'Drie vliegvelden moeten dicht en visserij verdwijnt'

NOS

npo
politie
LIVE

**De Klimaatwet, het Klimaatakkoord en alle andere
klimaatmaatregelen gaan direct door de shredder**

De 'werkelijkheid' niet
willen of niet kunnen zien?

Kitaoka's illusie

- Het lijkt op een schaalpje aardbeien, maar de afbeelding bevat **nul rode** pixels.
- We zijn gewend dat aardbeien rood zijn.
- Jouw brein herkent de vertrouwde vorm van aardbeien en probeert te verklaren waarom de aardbeien **niet rood** zijn.
- Jouw brein neemt vervolgens aan dat de foto door **blauw** licht wordt overbelicht.
- Jouw brein herstelt de veronderstelde overbelichting en voegt **rood** alsnog toe.
- Ons brein verkoopt ons dus een geruststellende leugen om de **bestaande status quo** te bevestigen.

Het **rood** is een intern gegeneerde
illusie over wat de **waarheid** zou
moeten zijn.

Bron: McRaney, 2023

‘Lock-in’ van
ons brein.

Er gebeurt dus iets tussen
waarneming en **bewustzijn**.

Bron: McRaney, 2023

- Grijze Crocs en groene sokken
- Roze Crocs en witte sokken

De feiten

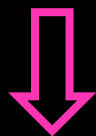

- **Roze** Crocs en **witte** sokken
- **Groene** verlichting, waardoor
  - De Crocs **grijs** lijken
  - De sokken **groen** lijken
- Wanneer je denkt dat de sokken ‘gewoon’ **groen** zijn – en er dus niks mis is met de belichting - zie je **grijze** Crocs
- Wanneer je echter **verwacht** dat sokken **wit** zijn – en er dus iets mis is met belichting – haalt jouw brein het groen weg en zie je de Crocs voor wat ze zijn (**roze** dus).

Wat we normaal vinden, bepaalt wat we zien

“Sokken behoren wit te zijn”

“Ik zie **roze** Crocs”

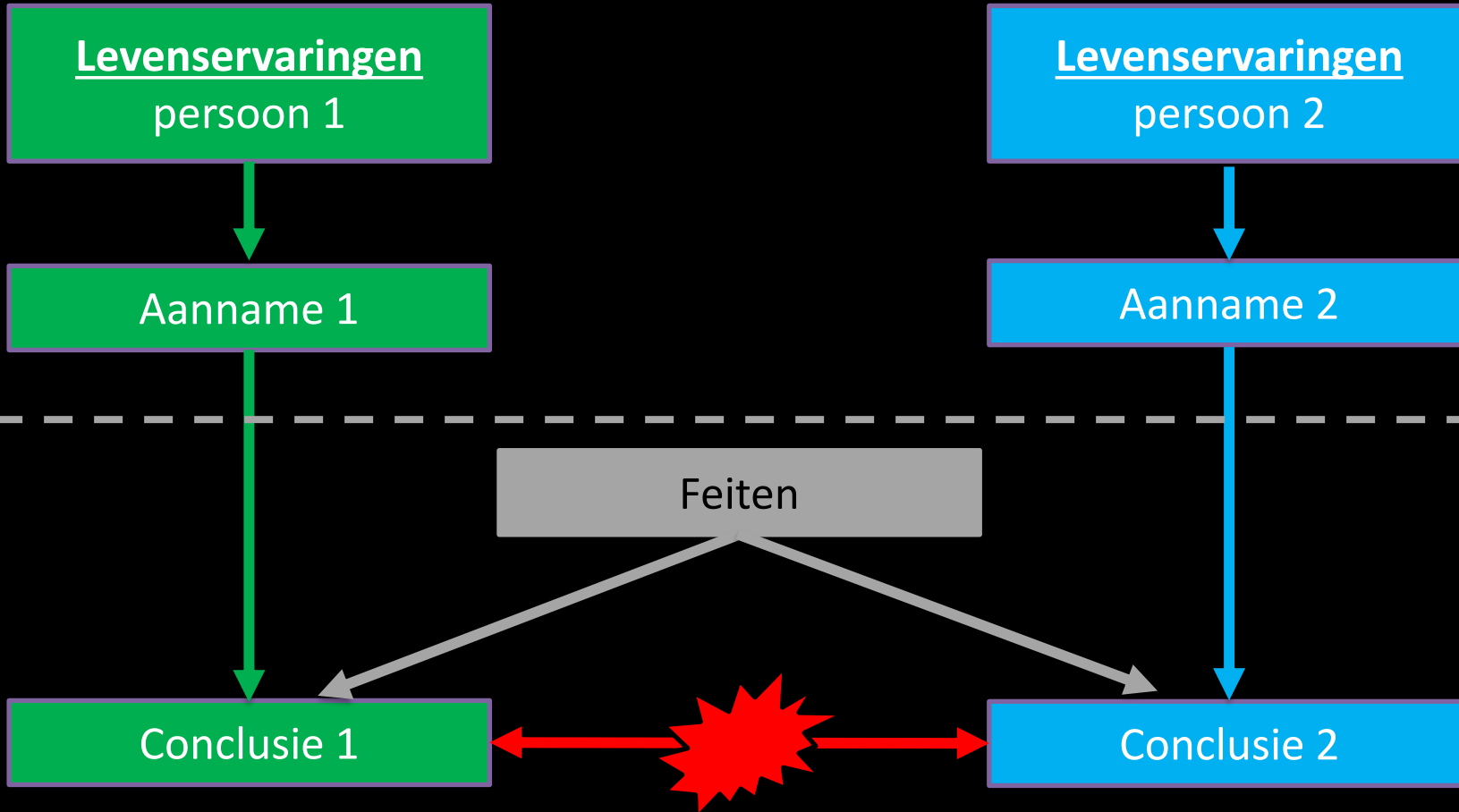
“Sokken kunnen best **groen** zijn”

“Ik zie **grijze** Crocs”

Levenservaringen
persoon 1

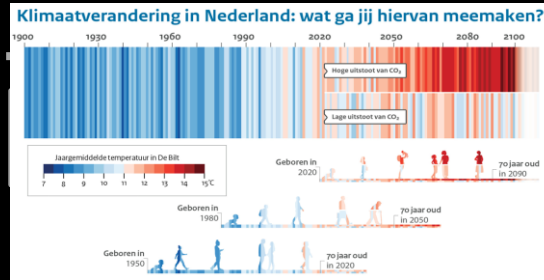
Aanname 1

Levenservaringen
persoon 2

Aanname 2

We creëren op basis van
wat we kennen (*en willen*)
onze eigen **waarheid**.

'Lock-in' van
ons brein.

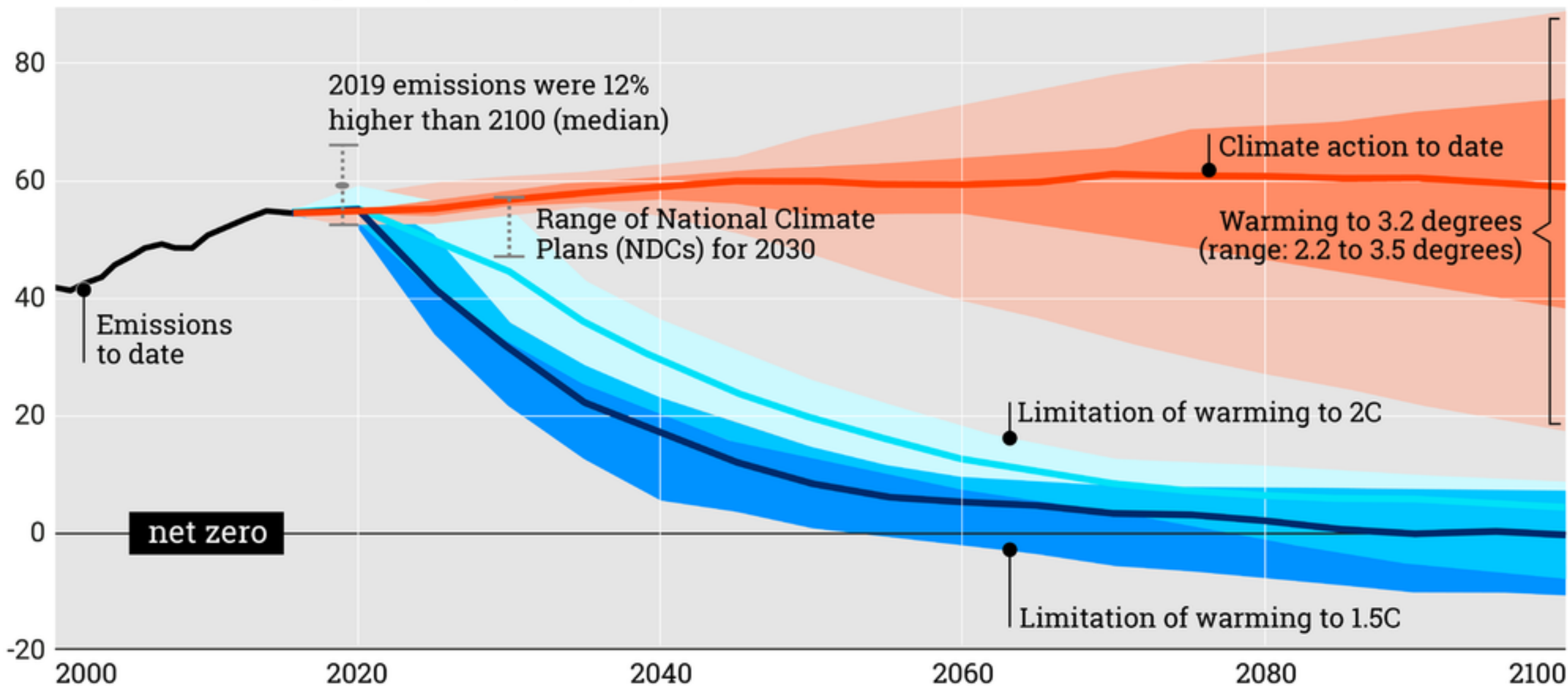

Ons brein hanteert vervolgens
 coping strategieën om lastig te
verklaren (*accepteren?*)
werkelijkheden te kunnen plaatsen.

This is how fast emissions would have to fall

Greenhouse gas emissions and expected global warming by 2100

Annual emissions in gigatons (CO2 equivalents)

Copingstrategieën

Technosalvation
'Ach joh, met slimme technieken lossen we het toch wel op?'

Onrealistisch Optimisme
'2050 is nog heel ver weg, komt vast wel goed!'

Copingstrategieën -2

Advantage Comparison
‘Weet je hoeveel wij al
doen vergeleken met
andere landen?’

Source derogation ‘Wat
weten die klimaat- en
gedragwetenschappers
er nou van?’

Copingstrategieën -3

Selective exposure
'Ik las pas nog dat
alle auto's straks op
waterstof rijden'

Moral Licensing
'Maximumsnelheid is
al teruggebracht naar
100 km/u!'

'Solution **Aversion**'

Gemotiveerde
'Lock-in' van ons
brein.

The image features two dark blue silhouettes of human heads in profile, facing each other. Each head contains a white speech bubble. The background is a gradient from light grey on the left to dark grey on the right. The text in the speech bubbles is in a black, handwritten-style font.

“Dit zijn
DE feiten!”

“Oh ja?? Dit
zijn MIJN
feiten!”

**Strijd om de
waarheid**

Met feiten zet
je een **punt**.

Met vragen zet
je een **komma**.

The image features two dark blue silhouettes of human heads in profile, facing each other as if in conversation. Each head contains a white speech bubble. The background is a light-to-dark gradient from left to right.

*“Kan je iets
vertellen over
hoe jij dit ziet?”*

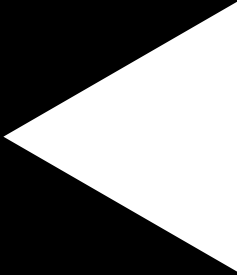
*“Fijn dat je
het vraagt,
.....”*

**En creëer je
een **gesprek.****

**‘Mensen laten zich doorgaans beter
overtuigen door de redenen die ze zelf
hebben ontdekt dan door de redenen
die anderen ze vertellen.’**

